

Afirmarea

Anul II. — No. 1.

Marție

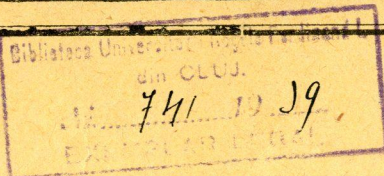

Vestitorii primăverii

I. Rentea

În acest număr semnează:

Octavian Ruleanu, Ionel Șugariu, Gh. Crișan,
P. Murgeanu, A. Domăneanu, Peiru Țucra-
Pribeagul, Th. I. Tucanovici, Constantin Gh.
Popescu, Lucian Breian, Alexandru Nicorescu

Exemplarul 10

A F I R M A R E A

REDACTORI: CONST. GH. POPESCU și OCTAVIAN RULEANU.

Fragmente de regăsiri prin tăcere

de OCTAVIAN RULEANU

Tania m'a așteptat la colțul străzii fixate de noi. Am ales anume un punct central de intersecții pentru a putea mai ușor observa reacția Taniei în fața lumii. Mi-am dat dela început seama că între mine și Tania nu există nimic special, nimic ce ne-ar putea crea complicații de viață. Tania este un copil. Un copil dulce care încântă sufletul prin simpla prezență. Știam că ea nu înțelege iubirea. Sau mai precis, obișnuitele conveniențe ale iubirii. Dar că totuși ea încerca uneori să-și contureze sentimentele ce-o sgâlțiau în clocot alături de bătaile inimii. O trădau ochii ei oblici, plecați parcă anume să facă umbră trecătorilor, și umbletul ei vibrant, sinuos în mișcare. Ea nu-mi mărturisea nici odată sentimentele ei. Nu pot preciza dacă sufletul ei este o totalitate de năzuinți sau o puritate feciorenică neatinsă de miasmele cotidiene.

Când mi-am fixat s'o pândesc de departe dacă nu cumva pactează cu valul străzii, am avut senzația unei necuviinți. Mă simțeam urmărit de gândul ei și trădat în fapte ca și cum aș fi fost un fur ordinar prins în flagrant delict. Și totuși un imbold rebel mă făcea să întârzii dela întâlnire, s'o fac pe Tania s'aștepte în acel colț de stradă frecventat de lume diversă, pestriță și banală. Eram convins că nu mă trădează, deși

odată îndeplinit, faptul nu m'ar fi atins. Căci Tania nu-mi era nimic. Nici prietenă, nici iubită, nici altceva. Era un pretext doar, un vis, o halucinație omească, un leit-motiv de speculație sufletească.

Am zărit-o la câțiva pași apropiere. Ea nu m'a observat. Părea contemplativă și melancolică. Prezența ei nu făcuse nimic rău străzii... Trecătorii se topeau în gura distanței cu aceeași cădere obișnuită în comun, cu același sgomot ascuțit de vorbe, claxoane și urnit de trăsură pe caldarâm.

Tania privea în gol. De aceea n'o observa nimeni. Ea venea din depărtări și se pierdea tot îndepărtare. Strada este realitate. Pietonii vin dela un punct apropiat și se opresc la altul. Intre ei și Tania exista o distanță enormă așa cum ea există numai în sufletele oamenilor.

Întâlnirea noastră s'a consumat în vorbe obișnuite pe care oricum ai dori să le îndepărtezi nu poți.

— Tania, aștepți de mult?

— Timpul este în funcție de om. El nu există de fapt. Atunci de ce mă întrebi?...

— Tania, unde mergem?

A răspuns inserarea care ne-a furat încetșor pe o cale cu alee și cu muguri întunecați de primăvară. Nu încercam să vorbim. Duritatea sonoră a

cuvintelor ar fi sfâșiat vraja amurgului. Și acest lucru ne-ar fi durut. N'aveam nevoie de prea multe vorbe . . . Alături de noi vorbea vieața, în frânturi de acorduri stinse deodată cu sfârșitul zilei.

— Spune-mi Tania, la ce te gândești?

S'a oprit brusc și m'a privit adânc ca și cum aș fi înfăptuit o impietate.

— Imi poți cunoaște tu, gândurile mele? — mi-a zis ea. Nu-i de-ajuns că mă plimb cu tine în văzul lumii? Ce mă întrebi de lucruri care le știi totdeauna prezente. Sau poate vrei să-ți auzi rezonanța vocii fiind alături de mine?

— Nu draga mea. Te-am întrebat așa ca să nu zici că tac. Sânt multe femei cărora le repugnă tăcerea și o socot de proastă manieră. Cât despre glas trebuie să recunosc că ne potrivim în păreri. Oamenii care știu să tacă, sânt adevărați oameni. Sufletele își vorbesc prin tăcere. Vocea este ceva străin de suflet, ceva ce ar putea aparține mascării în vieață. Corelativul sufletului este ochiul și într'o măsură ca auxiliar gestul. Când doi oameni se plimbă și știu să tacă însemnează că primenirea văzduhului și-a găsit terenul și efectul.

Tania m'a înțeles . . . Iarăși n'am scos nici un cuvânt. Ne-am continuat drumul. În apropierea gării am tresărit amândoi ca treziți dintr'un vis. Sueratul unei locomotive s'a prelins insinuant prin minte, în pojghița amintirilor. Am luat mâinele mici ale Taniei și le-am ridicat spre inimă, printr'o mișcare care ar aduce mult cu o despărțire pe un peron pustiu, din toamna unei gări pierdute în noapte. Ea n'a părut deloc uimită. Poate se aștepta la aceasta. Sau poate era reflexul comun al tuturor îndrăgostiților. Frântura de explicație m'a nemulțumit și de aceea am strâns mai tare mâinile ei, încât Tania a scos un ușor șipăt de plăcere.

Apoi privindu-mă drept în ochi, fără reticențe și fără tremur în glas mi-a spus sentențios.

— Ți-ai dat seama cred, că nu te iubesc și nici nu te pot iubi!

Intervenția ei nu m'a mișcat. Nu-mi aducea nimic nou, devremece problema nu mi-o pusesem niciodată. Probabil ea se aștepta să cad înfrânt. N'am putut surprinde, dacă a fost prefăcătorie pentru a-mi cunoaște sentimentele sau a fost de fapt spovedania unui suflet ales, care l-aș fi prețuit mult . . .

I-am ripostat pe-un ton așa de solemn că m'am speriat și eu că m'am pierdut și nu mai sânt eu.

— M'aș simți extrem de nenorocit de m'ai iubi. Iubirea ta mi-ar arăta atât cât prețuești și cât nu poți fi ceva mai mult decât o simplă femeie.

Tania a observat că vorbele nu i-au stat în ajutor. A încercat deci să atenueze situația.

— Adică vreau să spun că voința mea de a te iubi a căzut doborâtă. Pentru ce nu pot să-ți explic. Nu te superi! Și sper că mă înțelegi.

I-am lăsat mâinele. Ea a crezut că este o reacție a mâhnirii, când de fapt era numai un act al umplerii unui timp printr'un gest. Căutam să-mi îndepărtez explicațiile. Nu pot să spun că eram supărat. Cel mult contrariat, jignit pe sufletul meu care nu-și găsea corespondent în obișnuitul omenesc.

Iar am tăcut. Pașii ne sunau acum mai ciudat. Aerul era mai umed fiindcă purta boabele înegurate ale serii. Casele se înșiruiău în linii nedefinite ca umbrele oglinzilor pălite de razele lunii.

Tania părea preocupată. Gura i s'a strâns mică, întocmai cum o pasăre se sgribulește sub o pavază, iar arcadele sprâncenelor s'au ridicat ca un semn de întrebare al frământărilor necunoscute. Mi s'a părut, sau a fost adevărat? Ochii ei umbroși erau umezi. Un început de cristalizare a unui picur de lacrimă. Mi-am înmuiat glasul în suflet și mi-am zis.

— De ce plângi Tania?

— Cine?, eu? Nu plâng!

Mărgeanul ochilor s'a rostogolit înainte de a termina ea vorba. Instinctiv

și-a șters fața pretextând o ușoară oboșală. Tot ea a continuat.

— Mă gândeam așa, ce nefericită sânt. Nu te iubesc, și totuși simt că numai astfel m'aș putea regăsi. Nu te iubesc, pentru că viața ce izbucnește din mine îmi cere preț real, îmi cere lucruri care să fie comune, obișnuite, fapte pe care tu nu mi le poți da. Visurile sânt frumoase până la ademenirea ființei ce-o vrei. Mai încolo urmează firescul omenească, patima, frământarea, convulsivitatea. Totul trebuie să fie după orânduiala devenită lege. Tu nu ești omul acela. Purtarea ta nu este aceeași. Atenția ta este lipsită de gingășia necesară femeii. Femeea vrea să trăiască, să fie adorată, preamărită și satisfăcută în toate capriciile ei. Și eu vorbesc acum ca femeie. Instinctul de viață nu l-am putut ucide cu visul... Și totuși, cum spuneam mai înainte, știu bine că mulțumirea vieții constă numai în această pururea ridicare spre vis.

Elocvența ei m'a uluit. În plină stradă am cuprins-o în brațe și am căutat să o mângâi. Eram însă ridicol, fad, neoportun. Tania s'a liniștit la pieptul meu ca și cum ar fi fost scăpată dintr'un mare pericol. Situația mă neliniștea. Ajunsesem la un punct unde știința mea omenească nu găsea soluții de remediere.

Tăcerea a venit din nou să lecuiească aleanul. Am ascultat așintii amândoi foșnetul tot mai surd al străzii. Și în ecoul lui auzeam ritmul sufletului.

La despărțire Tania a făcut o mișcare ce părea o chemare. Am îmbrățișat-o din nou încet, ocrotitor. A reacționat și ea încet, mai mult să întărească expansiunea verbală de adineaori. În uitarea mea am aplecat capul spre răsufierea ei caldă și am voit involuntar să-i sting năduful respirației. De astădată m'a îndepărtat repede și a fugit aruncându-mi câteva cuvinte șoptite.

— Aceasta nu, nicicând pentru că sânt sigură că te-aș pierde.

De pe o creangă bătută de vânt dela marginea trotuarului, o păsărică a ciripit întretăiat, răsându-și de mine...

Dorurile mele

Vreau să adune gândul sprinten, azi,
tării de munte și miros de brazi,
ciorchini de cânt și flori de busuioc;
vreau soare, vreau lumină, vreau soroc
de cer, în ochi, în suflet și'n ureche;
s'arunc durerea din mâini ca pe o haină veche
și dorul să l'îmbrac în verzi hăinuțe nouă;
să'nșir în vers dimineți și bobi de rouă;
la geamul iubitei să 'nflorească flori roșii,
și visului să-i cânte 'n zori cocoșii,
să ciripească ochi de dragoste pe flori,
și pui de sturz în toc, surăzători;
sărutul dragii mele să atârne alb pe dalii
și să-mi zâmbească zile de Rusalii,
cu flori de tei, cu cer senin și iarbă creată!
Vreau hori, vreau jocuri, vreau viață!...
Mi-s dragi mușchii de pe arena de foot-ball
și liniile brațelor cu degete subțiri și cot pal;
iubesc mlădierea dansatoarelor cu părul lung,
surâsul lui Brigitte Helm și pletele Lorettei Young
iubesc ochii verzi și muzica lui Grieg
și fetele ce iarna nu se tem de frig;
mi-e sete, mi-e sete de tinerețe vie,
de sânge proaspăt cu miros de glie,
de mâini mici, parfumate și albe
de gâturi goale, rotunde, fără salbe
de argint și fără nestemate;
mi-e sete de țări noi și de porniri la drum,
de glorie mari, de lume, de — aventuri,
de femei străine, brune, cu ochi suri;
mi e sete de furtuni de junglă și peripeții,
de nopți sahariene și pustii,
de sferele condorului american,
de nepăsarea hoinarilor și gândul de golan;
mi-e sete de toate câte beau lumină, soare, viață!
Tinereță, tinereță, tinereță,
dorurile mele, dorurile mele,
încingeți-mă azi, și duceți-mă 'n stele,
să mă îmbăt de sborul și avântul vostru sfânt,
să fiu ceea ce nu sunt,
să fiu ceea ce nu voi fi niciodată,
să fiu sătul de lumină și viața toată!...

Ionel Șlugariu

PĂPĂRUZA

de GH. CRIȘAN

Intr'o noapte din preajma Crăciunului...

Stele mici sgribuleau pe bolta descoperită gerului. Din zăpada înghețată pe stradă și pe acoperișuri de case, becul electric resfrângea sclipiri mărunte de cristal.

O sanie și a oprit zurgălăii în fața unui restaurant. Deasupra cailor, un nor de aburi se ridică spre felinar, topindu-se brusc în semi întunerecul de sus. Un turn și-a desghețat limba, marcând metalic o oră din preajma miezului de noapte

Iarna prefăce totul într'o curățenie moartă Gerul purifică, dar șterge viața... Acesta era sirul gândurilor mele când mă apropiam de locuință. Pentru degetele fără mănuși, clanța dela ușă avea proprietăți de magnet.

— — — — —

Înainte cu câteva decenii mai erau oameni cari nu cunoșteau focul. Am citit acestea dintr'un ziar. Oamenii aceștia trăiau poate la equator. Altfel m'aș opri multă vreme compătinzându-i. Aceasta fiindcă, intrat în locuință am găsit soba trosnind prietenește în bucuria ospățului de lemne ce i-a oferit gazda (Lemnele sunt ale mele și pentru acest binecuvântat motiv gazda se dovedește foarte mărinimoasă cu focul).

— — — — —

Facultatea reprezentării este una dintre cele mai fericite minuni dăruite omului. Bine întrebuințată, minunea aceasta dinăuntrul nostru ne poate aduce atâtea ore de fericire relativă (singura fericire posibilă pe pământ) și ne poate consola ori când...

Reprezentându-mi strada pustie și înghețată, fluerătura Crivățului ce o măsoară dela un capăt la altul ca un fuior tors de degetele clădirilor, mă simțiam atât de fericit în căldura căminului.

— — — — —

Târziu după miezul nopții, frământându-mă în fața unui petec de hârtie, pe care urma să scriu continutul unui „frumos discurs”, care în realitate nu prea avea conținut, în mormântul liniștii infiorate de pâlparea focului, îmi doream un prieten.

Și a venit.

S'a prezentat simplu și timid, sgâlțâind cu nevăzute piciorușe o hârtie din preajma mea. Pe urmă a apărut de-asupra ei, constituindu-se un punct mare și roșu în urma unei fraze propășt terminate.

La început, înfățișarea de insectă m'a surprins neplăcut. Coloarea roșie și forma ovală

îmi amintea niște insecte cari m'au chinuit multe nopți într'un subsol din Capitală. Deaceea, am luat cu precauțiuni de criminal foarfecele de alături, spre a o strivi. Și pentru a-mi cunoaște perfect dușmanul ale cărui mișcări leneșe îmi păreau o mască perfidă, am purces la o examinare mai apropiată. Am găsit că insecta roșie are o sumedenie de puncte negre pe îmbrăcămintea ei sclipitoare. M'am convins apoi că mișcarea ei leneșă nu e o prefăcătorie și condamnându-mi gândurile dela început, am auzit cum buzele mele șopteau cu emoția rezervată amintirilor scumpe, numele viețuitoarei de pe masă;

Păpăruza.

Poate m'a înțeles sau a simțit valul de căldură prietenească din șoapta mea, căci s'a oprit docil și mi a permis să o examinez.

Mai frumoase decât toate discursurile, a căror lipsă de conținut a trebuit să o redau cândva, tablourile amintirilor m'au ținut fizicește pe scaun, purtându mi sufletul în lanurile de vară ale copilăriei.

Mâna uitată pe masă m'a trezit în gâdilarea mărunță a păpăruzei. Se plimba grăbită căutând obiecte mai ridicate. Mi-am surprins senzația unui zâmbet senin, și am ridicat degetele în sus, unei amintiri.

Acum îi vedeam și piciorușele prea iuți pentru aparența mesului ei. A explorat nemulțumită laturile și unghiile tuturor degetelor dela mâna mea rămânând îngândurată deasupra mijlociului, cea mai înaltă treaptă ce o putea ajunge numai cu ajutorul picioarelor.

M'am pomenit descântând:

„Păpăruză — ruză,
încotro-i sbura
într'acolo m'oiu însura”...

... Și-a ridicat tacticos elitrele, de sub cari a lansat apoi foițe subțiri, le-a întins și s'a ridicat domol în sus, poposind pe abatjourul lămpii...

Urmărimdu-i plimbarea de sus, părea că regret depărtarea dintre noi. Poate m'a înțeles, căci — peste câteva minute — peretele luminat din fața mea, a fost brăzdat de o linie neagră. Când s'a șters linia, păpăruza își strângea sub elitre coada de foițe ce mai rămăsese afară în urma sborului. Era din nou lângă mine. Prietenoasă, liniștită și sigură de sine, își ciugulea piciorușele sau se plimba alene prin haosul de hârtii, căutând totdeauna să meargă în sus și să se mențină la suprafața hârtiei.

Am început să mă gândesc serios la soarta acestui mic prieten, care poate avea multe

neajunsuri, în miez de iarnă, singur într'o cameră înghețată peste zi și lipsită de nutremânt.

Oare ce mănâncă? . . . Aș vrea să i procur baremi satisfacția stomacului plin, în schimbul bucuriei ce mi-a adus. Regret că n'am s'udiat mai deaproape viața insectelor. Și n'am la îndemână decât un dicționar enciclopedic. Poate scrie ceva. Găsesc: „păpăruza v. coccinelă”. Nu știam cum i se zice altfel. Citesc apoi: „coccinelă f. insectă mică, coleopteră, cu elitre roșii pătate cu negru, numită de popor păpăruză și vaca Domnului”. Atât — și eu vreau să o hrănesc. . . Privesc în jur: hârtii, cenușă și mucuri de figări, tutun, praf, o piatră din mină. Nimic din acestea nu cred să-i priască. Mă gândesc la viața ce o duce vara, la flori și la iarbă. Am undeva ceaiu. Scot câteva beșoare, le presar pe o hârtie curată și adaog puțin zahăr pisat. Apoi îmi silesc prietenul să coboare ocolo.

Poate a obosit-o manevra, poate a fost un capriciu, dar bucuria mea a fost motivată. Păpăruza s'a oprit pe o floare de ceaiu. I a plăcut mirosul verilor pline de viață ce îl încerca floarea de ceaiu.

Când m'am culcat am avut grijă să o las pe masă. Dimineața însă, nu mai era nicăeri. Am regăsit-o însă în fiecare seară.

Timp de cinci săptămâni am avut o lângă mine ca un reprezentant al nevinovăției și un motiv de bucurii copilărești. Am legat o prietenie de care se părea că eram conștienți amândoi.

Uneori veniam acasă prea târziu și mă culcam uitându-o. Dacă aceasta se întâmpla consecutiv în mai multe seri, păpăruza se su-păra pe mine și mă pedepsea, lipsind încă alte câteva seri când o doream. Niciodată nu i am

putut descoperi cuibul de peste zi și din timpul restrîșitei. Când reapărea însă, bucuria împăcării ne recompensa de toate necazurile trecutului și de neajunsurile de peste zi.

În sufletul meu înflorise un plan, ale cărui amănunte îmi plăcea să le memorez adesea, pentru că îmi făceau inima să svâcnească la o adevărată bucurie. Ii pregăteam o surpriză și trăiam clipe de înfrigurare imaginându-mi „mutra” ce va face amicul, când îmi voiu putea pune în aplicare planul.

Vroiam să i ofer primăvara ca pe un ploc neașteptat. Să o iau pe palme în prima zi cu soare de primăvară, să o plimb în orele amiezei afară, să o dresesz să vină în fiecare seară la mine, singură, protejată înaintea tuturor solilor căldurei.

Intrasem într'o serie de zile rele. Asemenea serii sunt foarte dese și foarte lungi în viața mea. Era într'o vineri și ajunseseam de vreme acasă. Mă frământau cele mai negre gânduri. Și eram obosit.

Pe masă, un plic oficial. Nu-l așteptam. Cuprindea o negliobie care ar putea înfuria un miel. Ca un gest de îndreptățită revoltă, l'am trântit cu putere răsturnând mai multe hârtii de pe masă. Pe urmă m'am plimbat necăjit.

O mică trosnitură sub picior m'a făcut să privesc pdeaua cu un început de groază. Am descoperit o pată umedă, mică, rotundă, ca o lacrimă a unei dureri mari. Deasupra, elitrele roșii cu puncte negre, tot ce mai rămăsese din marele meu prieten: păpăruza.

Le-am ridicat într'o pioasă reculegere și mi-am ascuns obrazul în palme.

Mai târziu le am înmormântat între filele unei cărți.

Tu cântă lăutare...

*Hai cântă-mi lăutare din vioară
Și voi dragi prieteni să jucați cu mine,
Căci, uite'n horă, într'acum oricine:
Bătrâni și tineri, prinși de subțioară...*

*Dece să ne mai plângem? Nu-i mai bine
Să dăm vieții haină mai ușoară;
Să nu simțim cum moartea ne'mpresoară?...
Jucați cu sânge vecinic nou în vine!*

*Cu chiote să 'ncepem și cu ropot
Și-aprinși în focul jocului cu hohot
Să râdem truda zilelor ce sboară...*

*Ca cei mai tineri vom juca mai bine;
Intrați cu toții, prieteni, după mine...
Tu cântă lăutare din vioară!*

P. Murgeanu

Stațiunea climaterică Dănești

de A. DOMĂNEANU

În județul de frontieră Satu-Mare, la 17 km. depărtare de vechiul *Rivulus Dominarum* (Baia-Mare) unde ordraslele regale ale timpurilor spălau aurul scilpitor în râul Săsar, se află frumoasa regiune climaterică „Dănești”. Pitulată sub coasta nord-vestică a dealului „Mândra-Vedere” străbătută în lung de pârâul sglobiu Unguraș, stă liniștită ca o mireasă ce-și așteaptă mirele o comună pe cât de modestă pe atât de mult stimată și râvnită de toți proletarii cari și au epuizat aproape ultima vlagă din viață, scormonind după aurul scilpitor prin galeriile întunecoase ale munților Baia-Mare și Baia-Sprie.

În partea sud-vestică a văii, la 410 m. altitudine, un parc al băii format din copaci seculari stă ca mărturie a unei vechi și intense vieți române, înconjurat de brazi cu aceeași vârstă ce de secolii oxigenează aierul dătător de viață suferinzilor. Culmile sunt acoperite cu păduri masive formate din esență de carpăn, mesteacăn și fag, iar colinele cu pomi și sămănături, sunt tot ce poate fi mai pitoresc și mai plăcut atât vizitatorilor cât și pentru liniștirea ochiului îmbăcsit de praful orașelor.

O plimbare pe „Mândra Vedere” mărește această panoramă. Igișul (1447 metri) dealul Negru (1233 metri) valea Mănăștiurului, băile Cărbunar, Baia Mare și coastele bizare ale „Mons Mediușului” din Baia-Sprie este tot ce poate satisface vizitatorului dornic de excursie ori plimbări mai mici.

Ca minereuri găsim pe coasta nord-vestică a dealului „Mândra Vedere”, dacite de o frumusețe cum nu se află prin împrejurime, cu conținut de variate minereuri prețioase, ca pirit cu cristale de 4—8 mm. scilpitoare cu luciul mărgăritarului, cuarț biotită grăunțoasă, ce rivalizează la vedere cu perlele negre, cu un conținut de 25—30 % magneziu. Magnetită cu culoarea verde a augitei vizibile numai la microscop. Struguri albi albaștri de calcedonă.

Aceste roci sunt spălate de izvoarele apei „vadoasă” cari formează ape minerale.

Apa minerală de Dănești a preocupat și oamenii de știință datorită sugestiei lui *Iosip Prugberger*, fost inspector minier, ing. dr. *Paul Socol* fost profesor și director al școlii minere, în 1883 a început lucrările de analize geologice pentru descoperirea izvoarelor minerale.

În Septembrie 1883 și până în 1 Aprilie 1884 au continuat lucrările la izvorul de jos. Aci după pături de pietrișuri cari alternau cu ardezii lutoasă, nisipoasă și marnă, până la

metrul al 24-lea unde s'a găsit o pătură moale de 0,4 m formată din sfărături din roci analoage celor din „Mândra-Vedere” cari la străpungere, artera apei a izbucnit încărcată cu hidrogen sulfurat foarte usturător. Apa s'a ridicat până la 27 m. cu un debit de 17 litri pe minut.

La 22 Aprilie 1884 și până în Sept. 1885 s'au început și continuat lucrările de sfredelire a izvorului de sus. Sub fundul puțului care a fost adâncit în pătura pietroasă nisipoasă până la 74 m. sfredelul a trecut¹⁾ printr'o pătură de 310 m. printr'un strat de ardezii argiloasă unde s'a găsit o arteră bogată în apă sărată, peste care au urmat o pătură de ardezii nisipoasă sub care la 13 m. sfredelul a ajuns în marnă solidă și dură care a trebuit tăiată în toată grosimea ei de 49.1 m. pentru a ajunge la pânza de apă minerală.

La 48 metri se arătau semne îmbucurătoare; plante carbonizate cu minereu de calcedon și izvoare cu urme fosile vegetale.

La 58,8 s'a găsit o pătură destul de puternică de hidrogen, din care a emanat gaz timp de 2 minute.

La m. 61 s'a dat peste artera principală a apei minerale, care în momentul atingerii a izbucnit cu așa forță — însoțită de gaze sulfuroase cu miros maftanic — încât puțul dela suprafață care avea adâncimea de 7.4 m. s'a umplut într'o singură minută, iar apa ce se revărsa într'un timp foarte scurt a cuprins întreg teritoriul parcului. Timp de 6 zile a izbucnit apa la o înălțime de 3 m. într'o cantitate de 60—70 litri pe minut²⁾

Începând cu metrul 13 sub care s'a găsit marnă solidă și dură pe o grosime de 36.1 m. țevile de fier au crepat din cauza presiunii și presiunea apei s'a micșorat, iar apa eșită prin crepăturile tuburilor s'a scurs în roci. Din păcate această stare de lucruri care s'ar putea ameliora prin introducerea de țevi noi, durează și astăzi și apa pentru bae se folosește de izvorul 2 care avea numai un debit de 17 litri pe minut față de acesta cu 70 litri pe minut.

În loc să se facă această reparare s'a săpat mai jos de aceste lucrări cu caracter științific un puț de 9 m. în care apa abia se ridică la 4 m. înălțime și două bazenuri de câte 2-2 m. cubi în care se pompează apa de unde intră apoi fără nici o operație în cazan.

Temperatura medie a acestor două izvoare este de 14 gr Celsius. Pentru a colecta

¹⁾ Dr. P. Socol: Metalele și minereurile Mons Mediușului din Baia-Sprie p. 29.

²⁾ Op. ct. pag. 30.

apa aresiană s'au zidit două bazenuri de 6—6 m. adâncime și 4—4 m lărgime.

Din analiza și așezarea geologică a straturilor reese și compoziția apei. Apa prin infiltrarea ce o suferă prin păturile permeabile ajunge între 2 pături impermeabile. Pătura de ardeșie la fântâna de jos așezată între 10—23 m. și 26.6—27 m. la izvorul de sus, apa a găsit în drum sare care prin dizolvare a ajuns în ambele izvoare.

La poalele dealului „Mândra Vedere” se află acid carbonic liber pe care apa în drum o ia cu sine.

Sulfur în compoziția sa de fier ca pirită se află respirat peste tot sub formă de boabe fine, atât în ardeșia argiloasă cât și în marnă. Prin descompunerea pirită se dezvoltă sulfurul care apoi trece în compoziția izvorului.

Iodul și gazul asemănător naftiei s'a născut prin oxidarea și disocierea plantelor fosile bituminoase, de unde apoi a trecut în apa izvoarelor.

Atât la unul cât și la celălalt materia de bază a apei este una și aceeași sare, sulf, iod, și acid carbonic.

Izvorul de sus conține hidrogen sulfurat 0.0015%, iod natriu 0.04 la litru.

Izvorul de jos conține hidrogen sulfurat 0.002%, iod natriu 0.02 la litru.

De unde rezultă că, cel de sus este mai bogat în hidrogen sulfurat, acid clorhidric și carbonic.

Din punct de vedere medical apa acestor izvoare se întrebuințează cu efect în bolile de reumatism și stomac.

FOLKLOR

Din ținutul Codrului (Regiunea meridională a jud Satu-Mare și septentrională a Sălajului).

Descânțece

auzite dela Popp Petru a Sârbii, de 85 ani, din comuna Hodișa. — Culese de

PETRU ȚIUCRA PRIBEAGUL

Descântec de „sclintit”

Cuvintele de mai jos se rostesc de descântător de 3 ori. În rândul prim se trage piciorul sau mâna „sclintită”, până se aude o pocnitură (semn că s'a așezat la loc), apoi descântând încet se unge locul dureros cu „clisă” (slănină) sau cu unsoare pe porc.

„Să luă Dumnezeu cu Sfântu Pătru
pă cale pă cărare,
până la podu de aramă

Când fuse:ă la podu de aramă
calu i să poticni,
picioru lui Ion să sclinti,
scoborii Doamne și tomnii.

Ciont cu ciont (os cu os), carne cu carne,
sânge cu sânge,
piele păstă iele!
cum ai tomnit Ceriu și Pământu”.

Descântec de „mărin”

Mărinu este o umflătură în carne — explică moșul Pătru, care începe dela os („ciont”) și i tare ca piatra, iar după câteva zile roșește la mijloc.

Pentru descântatul „mărin”-ului, se întrebuințează o bucată de curea tăiată dintr'un frâu al unui cal alb, eventual frâul întreg. Cu acesta, descântătorul încunjură umflătura zi-când de trei ori:

„Să luară omu alb cu calu alb.
Omu în târg ajungea,
Târgu să împrăștia.
Mărinu întorcea!”

Descântec de „moimă”

„Moima” — zice moș Pătru — se face la încheieturi, ca mărinu, deosebirea este, că „mărinu” este o umflătură mare cât o palmă, iar „moima” este o bubă sau buboiu, la început ca un vârf de ou, apoi crește cât oul de găină; de multeori are două capete.

Descântătoarea, prima dată suflă peste moimă în formă de cruce, apoi cu o sucitoare încunjură „moima” jur împrejur și din când în când atingând buba descântă de 3 ori astfel:

„Moimuță moimuță,
Incalecă pă rudiță,
Și te du la vale sacă,
Și te-adapă și te'neacă!”

Moimuță moimuță
Să 'nsoară fecioru la «Purcel»
Și ie pă fata lu «Păducel».
Acăr (măcar) cum ti i mânia,
Și li-i înfoca,
La nuntă nu te-a chema!
Până vârfu ț'a s'oa usca,
Și rădăcina ț'a săca!”

TINERETE... de TH. I. ȚUCANOVIC

Venise primăvara cu aerul îmbălsămat de flori. Grădinărițele ciopleau iarba printre roncouri, fredonând monoton. Era cald și soarele de la începutul lui Mai, închina spre orizontul purpuri. Fluierături de privighetori, danțuri de vrăbii și larva de copilași, care prindeau fluturi, îl ispiteau pe Călin să simtă în plin viața. El și Dorina în fiecare seară coborau să guste vraja grădinei de trandafiri, așezându-se pe aceeași bancă, lângă niște ulmi copilandri, ale căror coroane se pronunțau cu ramurile plângătoare peste alee. Leșeau în zbor licuricii și răgacile din toate boschetele întunecoase, făcând jocuri împelitate de scânteii. El cu pălăria s'a străduit mult, până ce a prins o răgacie mare, de care Dorina făcea atâtă haz, bătând în palme, că-l purtase cu pantalonii prin mărăcini și intrase cu un picior în părăul dela izvor, de dragul ei. Răgacea părea rea la început. Nu se lăsa prinsă între degete și căuta să fugă în lumea ei hoinară. Dar după ce i s'au epuizat puterile ca unui trudit peste măsură, a rămas doilă cu picioarele pe brațul lui. El cu degetul arătător încerca s'o necăjească, în glumă, până ce cuvioasa vietate l-a strâns, ca între niște seceri cu coarnele, că a strigat și aruncat o în iarbă. Până să mai ocolească rondul și s'o prindă răgacea a zburat incognit-o peste vârful ulucilor, către soarea apune, către zarea cenușie de unde vin nopțile.

— Te doare degetul? i a zis Dorina.

— Puțin... ca în urma unor împunsături de ghimpe.

— Trebuie s'o lași în pace și să n'o chinuiești! Așa sunteți voi bărbații, alergați după câte ceva, până vă pierdeți capul, și după ce l-ați prins, vă bateți joc de el. Ai oboșit mereu, dar nu te ai gândit s'o ridici cu degetile în aer și aer și să-i dai ce dorea cu atâtă preț, libertatea. Te-a înțepat, când după toate legile firii, dreptul ei de apărare, dreptul ei de a trăi, îi cerea fără margini și fără condiții să te facă a înțelege.

— Dorino! Voi fetele, într'adevăr, sunteți mișcate de chinurile celor ce se apără și mă întreb, de ce? Uite, aceeași problemă pe care o pui tu, același lucru pe care-l aperi tu îl admit eu și chiar toți bărbații. E ceva hărăzit dela natură în noi, să atăcăm sexul slab, să-l supunem. De aci încolo nu mai interesează; odată jinta cucerită, odată farmecul gustat parcă în întregime devii un disprețuitor al prăzei tale, mându și incununat de aureola victoriei. Uite, să-ți spun ceva, din inimă: oricât de încântătoare ar fi o femeie, oricâtă vrajă s'ar desprinde în jurul ei, dacă cedează acestea toate, unui ins, nu mai contează ni-

mic orgoliul ei, devine o păpușă cu rochița murdărită. Mă întrebi de ce este așa? Cauza e că natura a ales fetele, ca și plantele cu florile lor vii și fragede, să atragă băeții pentru a se înmulți, iar din moment ce apropierea se face între dânșii, petalele se scutură, efermerul devine necesitate, iubirea o goliciune și frumosul o minciună. Amorul devine veșnic nou, veșnic amăgitor atât timp cât știe că poți să-i dai, de aci înainte își ia zborul și te lasă să te zbați în vâltoarea amintirei, care nici odată nu se va reîntoarce ca prima dată.

Deaceia predomină în noaptea gândurilor regretul, fiindcă oricine devine din ce în ce mai părăsit, mai străin și mai singur, cu o lume de gânduri frumoase, lume cunoscută și adorată numai de el. Vezi tu copilașii aceia care nu se gândesc la dragoste? Aleargă după fluturași cu alt suflet ca al nostru; de aci înainte ei încep să cunoască viața și s'o simtă pe cât timp, noi o analizăm, o corectăm ș'o trăim legați unul de celălalt. Bunăoară dacă ne-am despărți, nu ne am mai fi așa de dragi. În acestea nu vezi tu o deziluzie, o durere care ar fi în stare să ne schimbe complect, toate sentimentele noastre atât de mari azi? Cât de plăcuți sunt bătrânii care copleșiți de experiența vieții, de banalitatea zilelor, își lasă inima la răspântia tuturor sentimentelor, fără să aibă teamă că le va pierde. Pentru ei e deajuns o vorbă caldă și o strângere de mână, ca să-ți desfacă sufletul plin cu briliantele clipelor trăite, pietrii cu a căror strălucire de înțelepciune intră în mormânt.

Mi-aduc aminte cum astă iarnă mă făcu-seși „laș”; ai fost mult spirituală și n'am să-ți uit cuvântul niciodată. Azi am ocazia să-l atribui răgaciei, de care spuneași să-mi fie milă; oare nu eram și mai laș când aș fi lăsat-o? Vezi, toate nu trebuiesc arătate, ca și sentimentele, ci într'un anumit fel să le manifesti față de lume, cum face malul mării față de apă: ea se agită în rochia-i albastră bicuită de furtuni, scoate dantelăria albă a spumelor, pe spicul valurilor, șueră neîmpăcată, val-sează prin stânci, în timp ce pământul o amăgește cu flori colorate expresive.

— Nu ești laș dragul meu, ești un visător... ești un om în care de abia azi mă adâncesc mai bine. Incep să mă pierd în bogata țara imaginație și știu că le voi trăi toate, într'o zi...

— În ziua aceea, am să mă gândesc frumos la tine, la toată lumea gândurilor noastre, la toate nimicurile acestea, care nu însemnează nimic, și toluși au atâtă importanță, însemnează ceva. Toată iarna mi-ai bătut capul până m'ai făcut să te iubesc și să nu mai pot fără tine. Îți spun sincer că la început când ne-am

cunoscut mi-ai fost drag, dar nu te iubeam. Însă odată ce câteva săptămâni s'au scurs, simțeam lipsa ta. Vezi, ce curioase suntem noi femeile! Mai totdeauna iubim pe cei cari știu să ne prețuiască, pe acei cari redeșteaptă în sufletul nostru o calitate, o licărire de amor.

Urâm cu înverșunare oamenii reci, care ne iau așa precum nu părem a fi. Tu mi-ai spus atâtea minciuni că mă îngrozesc, dar toate din lumea fanteziei tale, pline de savoare și inofensive.

Astea mi-au mângăiat sufletul și m'au făcut să fiu veselă și bunăvoitoare cu tine, micul meu bufon. Spre exemplu o minciună de a ta: «ce ochi minunați cu priviri de stele și sclipiri de smaralde!» și totuși eu, m'am dat bătută. Cu toată încăpăținarea de a nu primi nici o flatare, vedeam în adâncul meu, că te ador și tot ce căutam să resping, mă supunea ție, mă îndemna să te iubesc. Eu care fusesem altădată o fire rece, instruită în familie și pension, să nu cred nimic din ce spunea lumea, afară de înclinația inimii mele, m'am văzut la un moment dat dezarmată. Nu știam că cea dintâi institutoare a cuiva este societatea. Îmi amintesc de o profesoară bătrână a noastră, rămasă nemăritată cum căuta să ne descrie lumea plină de lașități și cruzimi, lucruri cari au îndemnat-o să renunțe la cămin și soț. Vedeam bine că e absurdă dar mă obicuisem cu ea și am început să-i dau crezare, mai ales după ce am venit din vacanța de vară, când un student în medicină mă scoase din impas cu obrăznicile lui. Prin el am început să sfidez pe bărbați. Singur preotul de religie, un tânăr parcă desprins din alte lumi, mă învăluia în priviri mângăietoare, ca și când ar fi spus: Eu un muritor, să dau lecții unui înger, oare nu e o insultă în fața cerului?

Avea doi copilași ca doi palmieri și pentru mine era o crimă să mă gândesc la el, dar vezi câte crime de acestea mici nu adorm în sufletul nostru, pentru a face alta mai mare, mai târziu? Și el greșea, dar suferea! Am terminat școala și am plecat; ochii profesorului de religie îmi descrețiseră inima să privesc lumea cu căldură cu zâmbet, ca o maică convertită din păgânism. Atunci devenisem alta, mai înțelegătoare, mai plină de feră. Te am întâlnit pe tine și azi, văd că te iubesc. După multe clipe de gândire mi-am dat seama, de ce?... Și am aflat; ești bun și blând, ai un suflet fără pereche în lume. Chiar așa am visat eu pe alesul inimei și mi-l-a scos norocul în cale; ai ceva din aureola privirilor care spun mult, care iubesc femeile în sfere largi de vrăjre, dându-le încrederea în sine, ca nimeni altul.

Călin a strâns-o în brațe și i a sărutat fruntea:

— Tu n'ai să fi niciodată fericită scumpa

mea Dorină! Bunăoară dacă soarta ar dicta altfel, atunci totdeauna tu vei fi între mine și aceea care-mi va deveni soție, sau eu, între tine și bărbatul tău, ca două praguri, pe care numai moartea le va sfărâma.

— Soarta hotărăște?... Fatalistule...!

— Da! și nu se înduplecă de sentimentele ce se nasc între noi. — Păcat! Mă voi lupta cu ea, cu totul.

Dorina a început să suspine răpusă de gânduri prăfuite. El s'a sculat a luat-o de braț și au plecat alături dealungul aleii nisipoase, către oraș. Inoptase bine. Luna creștea liniștită deasupra văilor, galbenă la început ca o fire trădată, apoi ș'a recăpătat fața, pală de mort în drum spre neant.

O lume întreagă ce n'avea decât să vi-seze, contempla majestatea frumosului tablou, ca și când atunci ar fi dat ochii cu cerul împodobit. Beți de minunea universului, rămăneau noaptea cu privirile încordate, ca și când ar fi știut să citească în stele.

Alături de parc, în gârle, cântau răcăneii de săltau parcul în cer, în vârtejuri fără limită, de vraje.

— Un moment Dorino... ascultă! Ce auzi?

— Răcăneii!

— Altceva???

— Cântecul marinarilor din port! Ah! cât de mult îmi răscolește sufletul, ași vrea să nu mai plec de aci.

— Mai auzi ceva? Ceva dumnezeesc?

— Nu! N'aud!

— Căntecele privighetoarei!

— E sublimă mititica, o ador!... regina pădurilor.

— Ei vezi, oricât de mult am iubi, dacă n'ar fi aceste cântece văjite care să ne amintească de ceva, să ne facă să simțim nepătrunsul, viața ar fi o deșertăciune.

(Din volumul de nuvele aflat sub tipar).

COMOARA MEA...

*Comoara mea de cântece și vis
Ce-mi stăruiai în rugile de seară,
Prin care colț de suflet te-am închis
Când dornică erai de primăvară?*

*Ce gând străin o clipă m'ândemnat
Să te arunc la cea dintâi răscruce,
Prin care colț de suflet te-am lăsat
Ca sufletul de dor să se usuce?...*

*Comoara mea de cântece și dor
Ce-mi stăruiai în svon de rugăciune,
Prin care colț de suflet călător,
Te-am aruncat cu atâta amărăciune?...*

ALEX. NICORESCU

INCREȘTĂRI

Aniversarea unui suflet

„Sânt născut la 1 Martie 1837, în satul Humulești, județul Neamțului, plasa de sus, din părinți români: Ștefan a lui Petra Ciubotarul din Humulești și soția sa Smaranda, născută David Creangă, din satul Pipirig județul Neamțului. Întăiu și'ntăiu am început a învăța cruce ajută, după moda veche, la școala din Humulești, o chilie făcută cu cheltuiala sătenilor, prin iudemnul și osârdia părintelui Ioan Humulescu, care avea o mână de învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeu să-l ierte !”...

Sufletul lui Nică a lui Ștefan a Petrei, adaptat și adăpat la izvorul înțelepciunii și mândriei țaranului nostru: „mai bine mai sărac dar mai curat”, a împlinit o sută de ani de viațuire.

Duhul sănătos al scrisului său va răsbi însă peste multe alte secole încă și va da satisfacții oricărui întâlnit în calea operilor lui.

Originalitatea și simplitatea stilului său dând un farmec particular cuvântului, devăvârșește arta scrisului, făcându-ne să întrezărim scânteia geniului.

În viața-i retrasă și simplă a avut de suferit atât depe urma răutății semenilor, aproape toți „critici” și „boeri”, cât și de pe aceia a neînduratei epilepsii care l-a băgat, chinuit și desfigurat, în pământ.

Ioan Creangă însă înainte de a fi un admirabil prozator și un neîntrecut folclorist, a fost un om care a avut o inimă bună și o minte înțeleaptă. Inima-i bună s'a resimțit în viața dusă în mijlocul școlărilor cărora se dedicase fiindcă „nu era nici sărman la minte dar nici motan la vorbă”, iar mintea-i înțeleaptă i se desprinde din neîntrecutele sale „Amintiri” atât de savurate de cele mai rafinate gusturi.

CONST. GH. POPESCU

Reglementarea editurii

Prin anul 1933 o carte nouă a revoluționat piața românească stârnind în mod deosebit interesul bibliofililor. Cartea purta titlul sugestiv al unui roman într'adevăr senzațional. I se spunea: „Amantul Doamnei Chaterley”, iar autorul ei un englez. Ea fusese tradusă și răspândită ca nici un alt produs de genul literar, și nebunia colectivă de a o avea, luase atâta avânt, încât încurând ajunsese la a nu știm câtea ediție.

Tot în acest timp aflându-mă la București, eram în căutarea unei alte cărți cu titlul mai puțin senzațional și cu mai puțină reclamă răsunătoare dar de sigur cu un conținut mult mai instructiv. Era vorba de „Memoriile cancelarului Bülow”. Am cutreerat toate librăriile cele mai vestite ale Capitalei, începând cu „Cartea Românească”, „Socec”, „Alcalay” etc. etc., și până la cel din urmă anticar dela periferiile Capitalei în toate locurile mă întâmpinai cu oarecare privire de compătimire ironică, ca pe un halucinant pentru că vroiam să aflu această carte în traducere românească. Mi-o ofereau bineînțeles în limba germană sau și franceză. În schimb, în fiecare loc îmi recomandau într'o orchestrație nemaipomenită de laude, cartea care constituia „slagărul zilei”, „Amantul Doamnei”

Nu am cetit acest roman din silă față de tot ce poartă în sine pecetea senzaționalului. Totuși, dintr'o firească curiozitate am frunzărit câte ceva printr'însa. Dar și ceea ce am constatat în acest fel, mi-a fost tocmai suficient să mă documentez asupra „valorii sale literare”. De atunci s'a născut în mine ideea de a trata cu proxima ocazie binevenită această problemă a editării cărților și a răspândirii lor atât la noi în țară cât și în străinătate.

Tot ce am putut constata din această carte a fost: *obsenitate* și *vulgarism* de cea mai brutală speță.

Mai târziu, ne aducem aminte, au apărut și alte nostimade de acest gen. A apărut „Armăsarul Doamnei Lou” pentru ca, în cele din urmă, să ajungem la . . . Al doilea amant al Doamnei Chaterley . . . și la celebrul proces literar din care s'a evidențiat, că acest „al doilea amant” fusese cea mai invențioasă șarlatanie, de atributul unui furt literar ce nu se prea pomenise încă, în timpurile noastre moderne.

Și aci, spre a completa paralela, fie-ne permis să arătăm că în vreme ce romanele cu titlu și subiect senzațional ce inundă, de cea mai grosolană vulgaritate, ies în traducere românească nu peste mult timp dela apariție, ne-au trebuit câteva secole pentru ca Alexandru Marcu să ne dea o versiune completă și exactă a „Trilogiei” lui Dante, iar „Roma” lui Ferrero o poți găsi în orice limbă modernă — chiar și în cea maghiară — numai pe românește nu.

Romanele istorico-biografice ale scriitorilor celebri contemporani Zweig sau Ludwig, ori alții, — dar și aci numai unele din ele — (spre exemplu Göthe a lui Ludwig este încă netradus) au fost traduse numai după mulți ani dela apariția lor, după ce înainte vreme le-am putut ceti de mult în orice altă limbă chiar și minoritară din țară. Alte lucrări de mare preț apoi, cum ar fi scrierile marelui archeolog Theodor Mommsen în ramura științifică, sau romanele ori scrierile cu caracter științific a vestiților autori norvegieni, suedezi sau englezi, ca: Wels, Bernard Schaw etc., pentru noi în traducere românească, sunt o veritabilă „terra incognita”. Bine că totuși cunoaștem dela englezi pe . . . „Amantul” sau „Armăsarul Doamnei” . . . și aceasta ne satisface complet.

Iată prin urmare anomaliiile în jurul editării cărților autohtone și a traducerilor străine.

În privința aceasta avem o convingere și nu ne sfim să o exprimăm aci. Credem anume, că organele statului încredințate cu îndrumarea educației și a culturii naționale au cea mai mare parte de vină și ele ar trebui să intervină cu cea mai strașnică energie întru organizarea și îndrumarea editurilor. Ceea ce constatăm noi cetitorii astăzi, este că naturalismul adevărat al scriitorilor actuali (pentru care unii au fost puși pe index) la romanele moderne întrece mult peste limita naturalismului veritabil spre cel mai brutal vulgarism. Nu *morală* și nici *naturalismul*, ci *vulgaritatea* și *obscenitatea nudă* stau azi la baza romanelor moderne. Aceasta le este nota lor esențială. Iar ca efecte, în loc de educație morală, *destructivismul*. Cel puțin la generațiile tinere, fără nici o discuție.

Un roman de cea mai impudică speță își găsește azi nu numai autori, editori ci și cetitori.

Problema editurii are însă și o altă latură. Aceasta trebuie să o privim din punct de vedere național. Anume: câtă vreme editurile noastre ne obișnuesc cu traducerea tuturor pornografiilor și debordările bolnăvicioase a unor obscenități din limbi străine întru otrăvirea sufletelor și a minților generațiilor tinere, senzibile la orice aberațiune sexuală, „Purgatorul” lui Corneliu Moldovanu unul dintre cele mai celebre și de preț romane sentimentale

românești nu-l poți găsi în nici o librărie și la niciun editor.

Dar cu privire la partea națională a chestiunii, nu numai Ministerul Educației Naționale, ci și cel de Externe ar putea să facă cel mai bun serviciu țării facilitând traducerea tuturor cărților științifice sau a romanelor alese românești, în toate limbile moderne din străinătate și editându-le acolo pentru ca și aceste țări străine să ne cunoască geniile noastre.

Dacă scrierile unor autori străini, obscuri ca valoare literară, își pot găsi cu atâta ușurință un bun deuseu la noi în țară, oare un Corneliu Moldovanu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu sau Cezar Petrescu al nostru — spre a-i aminti numai pe cei ce la moment ni se îmbulzesc în memorie — nu ar fi mai de preferat în orice altă țară din lume și nu ne-ar face oare mai multă cinste — chiar și din punct de vedere propagandistic — de cum fac țărilor lor de origine acești străini necunoscuți traduși pe românește? Nu ar fi acesta mai bun serviciu de propagandă și de apropiere între noi și alte națiuni, decât atâta sumedenie de articole de ziare comandate și gras plătițe și nu ar profita mai mult din aceasta, pe urmă, avuția națională măcar în ordine spirituală, dacă nu altfel?

Toți factorii răspunzători din stat credem, ar avea datoria să alcătuiască un plan grandios în ce privește reglementarea răspândirii cărților stăine și traducerea acestora, la noi în țară, cât și vice versa, a produselor literare sau științifice românești, în străinătate.

Principiul de *standardizare*, credem, este azi tot atât de imperios aplicabil și necesar și la *produsele literare* ca și la orice alte produse economice cum sunt petrolul, lemnele, cărbunele, țesăturile sau mai știm noi ce articole de comerț.

Numai în acest fel se va putea creia o bună reputație țării noastre în străinătate și se va putea da o bibliofililor și generațiilor românești actuale și viitoare o îndrumare și educație adecvată cerințelor morale ale vremii, spre însușirea unei culturi temeinice și sănătoase.

„Mens sana in corpore sano” este un principiu etern care se aplică și la gimnastica spirituală nu numai la cea fizică, iar „consulii” trebuie să vegheze ca nimic să nu sdruncine temelia sănătății morale a cetățenilor statului.

LUCIAN BRETAN

Unui „intelectual” . . . bine, cu aere și cu veleități

Spunându-ți simpla mea părere
Cred, nu vei fi prea măgulit;
Căpșoru-ți, socotit avere,
Suport de pălării e . . . nimerit,

C. G. POPESCU

Eminescu și grupul „Familia“

S'a pogorît duhul preafericitului Mihai Eminescu peste capetele exemplarelor de elită ale sufletului românesc adunate la Oradea, să fie semn de preamărire a geniului național și întărire puternică și nesdruncinată la hotarele acestea de Vest.

Iar oamenii mânași de patimi mărunte și socoteli grozav de mici și meschine, au căutat să nu primească pios umbra poetului care de 48 de ani plutește în creștere peste inimele noastre.

S'a spus ritos că o comemorare nu se poate face oricând. Că este absurd să aduni scriitorii și să evoci 71 ani dela publicarea celei dintâi poezii a poetului în „Familia” lui Iosif Vulcan din Oradea. De ce 71 de ani? Ce dată este aceasta? De sigur că s'a căutat o reclamă personală în numele poetului așa cum n'a dorit-o Eminescu.

Invectivele au curs nemiloase. S'a făcut politică, s'au împărțit interesele. Cine are dreptul să organizeze comemorări și sărbătoriri literare? De ce d. G. M. Samarineanu și nu X? De ce n'aș putea-o face eu Y, eu, care... etc.

Defăimătorii au uitat însă ceva. Că „Familia” dela Oradea are un rol oarecare, și că a îndeplinit o necesitate pe care dl Z, cu nume necunoscut n'o are și nici nu poate s'o aibă.

Ce însemnează oare impulsul acesta egoist, când figurile reprezentative ale spiritului românesc ar trebui evocate continuu, cu orice prilej, indiferent că este vreo dată precisă de comemorare? În balastul preocupărilor multiple de azi, preocupări care exclud tocmai creașunea sufletului, nu sânt oare puncte de reper aceste evocări distinse? Astăzi când și ocaziile exacte ale comemorărilor sânt trecute cu vederea, să venim noi și să zădărniciim o serbare literară pe interese prea pământești, prea imbibate de politică acaparatoare, este cea mai crasă neghiobie și cel mai prost certificat ce ni-l putem da.

Trecând peste opiniile unora sau altora serbarea a decurs așa cum trebuie să fie. Am sărbătorit cu toții pe marele nostru Cezar Petrescu cel care trebuia să desăvârșească în

conturul său sufletesc, sbuciumul personalității poetului Mihai Eminescu. Cuvinte de frumoasă înțelegere a rostit tânărul scriitor Octav Șuluțiu despre omul și opera lui Cezar Petrescu. De altfel însuși sărbătoritul ne-a făcut o exemplară expunere în ansamblu, asupra lui Mihai Eminescu. Marele poet a fost și un om superior, dotat c'un fin simț politic, pătruns de enorma prăpastie existentă pe-atunci între germenele civilizației apusene și specificul nostru național. Din tot ce a scris politic Eminescu ne apare ca un îndrăgostit al românismului, care vedea în nouile curente străine, infiltrate deodată cu progresele tehnice, și decadența tradiției noastre. De aceea zice el în „Doină”.

... Și cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier . . .

I-au mai adus omagii lui Cezar Petrescu dnii Ludovic Dauș ca reprezentant al Societății Scriitorilor Români, Victor Papilian din partea scriitorilor ardeleni și Radu Cioculescu în numele Fundațiilor Regale

Partea a doua a serbării a fost consacrată șezătorii literare. Au citit din operele lor scriitorii: Ștefan Baciu, C. Miu-Lerca, George Gregorian, Dion Mardan Ion Minulescu Mircea Damian și dna Agepsina Macri-Eftimiu. Șezătoarea s'a terminat printr'o spirituală epigramă dedicată lui Eminescu de către d. insp. G. Botta scriitor, membru al grupului „Familia” și prezident al serbării. Ascușișul era acesta: Dacă Eminescu ar fi fost politician n'ar fi avut, doar câteva busturi ci o mie de statui.

Oradea a trăit în acea duminică dela sfârșitul lui Februarie, clipe mari de reîntoarcere la înțelepciunea amintirilor, Păcat de atmosfera proastă făcută de cei interesați în afaceri. Aveam impresia că bustul poetului din parcul de pe malul Crișului, împodobit cu o splendidă coroană depusă de „Familia”, privea sfidător peste sufletele mici ce nu se pot ridica peste patimi.

Cu toate acestea momentele evocatoare au fost pline de duh împăciuitoare și ne-au întărit convingerea în vigurozitatea superioară a sufletului românesc dela graniță.

Pe când oare Sătmarul va îndeplini și el o asemenea minune?

OCTAVIAN RULEANU

DĂRI DE SEAMĂ

André Maurois

Eduard VII. și Vremea lui

Editura „Adevărul” Lei 60.

Au trecut 25 ani dela izbucnirea marelui război mondial și alți 19 dela terminarea lui. Cu toate că mizeria provocată de pe urma acestui cataclism mai stăruie încă viu în amintirea noastră a aceluia ce l-am parcurs și l-am făcut efectiv, fie și numai acasă la vatra părințească, fantoma acestuia apare azi încă și mai intensiv, decât fusese în anul 1914.

„Cincizeci și patru de națiuni s'au ciocnit în cea mai groznică bătălie pe care a cunoscut-o omenirea dela începuturile ei. A curs sânge mai mult între Ypres-Verdun și Belfort decât în cursul tuturor războaielor laolaltă pe cari le cunoaște istoria” — scrie traducătorul Clarnet în prefața cărții ce ni-o oferă.

Dar toate aceste pentru ce? Cine poartă răspunderea acestor multe și interminabile vărsări de sânge și al cui este folosul?

Să fie oare la mijloc rivalitatea pentru stăpânirea lumii dintre Anglia și Germania? — cum o explică politicianii. Sau ceva chestiuni de ordin social? Așa zic sociologii. Economistii o explică prin probleme luate din domeniul lor, iar alții se bazează pe principiul de umanitate și de eliberarea națiunilor de sub jugul despotice. Fiecare după ocupațiunea sa și în temeiul științei pe care o practică.

Desigur fenomenele sunt tot atât de complexe pe cât de complexă este întreaga viață de pe marele Cosmos. Fiecare are o corelațiune una cu alta. De aceea pentru a le înțelege, noi contemporanii, cari vedem numai efectele, trebuie să mergem la geneza din care s'au produs aceste efecte.

Aceasta este cartea lui ANDRE MAUROIS: „Eduard VII. și Vremea Lui”, o înșurire foarte fidelă,

și atractivă totodată, a tuturor acestor evenimente ce s'au succedat dela 1900 până la 1910 și cari toate la un loc au constituit fermentul din care s'a dospit marele războiu din 1914.

Cartea este de o precizie și valoare documentară uimitoare, scrisă însă într'un stil ușor și atractiv. De aceea, ca orice altă carte de acest gen, fără să fie numai o descriere istorică pură, este cu mult asimilabilă ca și orice altă descriere istorică. La succesul ei colaborează, bineînțeles, atât talentul, cât și renumele de mare scriitor a autorului, alui André Maurois, cunoscut și mult apreciat de pe urma altor produse ale sale romantice.

Traducerea excelentă a lui Clarnet apoi asigură și mai mult succesul desăvârșit al cărții, care trebuie citită însă înaintea romanelor istorice de acest gen alui Ludwig: Hindenburg, Wilhelm II sau 14 Julie și altele, pentru că numai astfel apoi romanele lui Ludwig se completează de minune cu aceasta carte, pe care și eu, regret, am citit-o în urma celorlalte.

◆◆◆

Emil Ludwig

Convorbiri cu Masaryk

Editura „Cugetarea”, Lei 60.

Sunt un admirator al scrierilor lui Emil Ludwig. Primul său roman pe care l-am citit — 14 Iulie, — apoi pe al doilea imediat după aceea, — Napoleon — m'au captivat cu desăvârșire. Însă, după ce am citit convorbirile sale cu Mussolini, date sub titlul — „De vorbă cu Mussolini”, am rămas cam decepționat. Despre Mussolini am așteptat să se scrie mai altfel, fiindcă faptele lui — deși nu suntem adepți ai metodelor — sunt mult prea actuale decât să nu i se recunoască geniul Ori, din cartea lui Ludwig nu reese

acest fapt. Abia acum, citind Convorbirile sale cu Masaryk înțeleg diferența. Emil Ludwig, prin esență democrat, nu a scris cu același avânt despre Mussolini decât despre părintele democrației Europene, Thomas Masaryk. Sufletul autorului a fost aci mai apropiat de cel al subiectului său, ca și dincolo.

În orice caz, prin aceasta carte cunoaștem pe unul dintre titanii cari, printr'o muncă stăruitoare care îl face într'adevăr mare, prin cinstea și probitatea sa profesională și particulară, a ajuns că fie unul dintre gromarii acelui anahronism, ce se numea odată „Austro-Ungaria” sau mai binezis „Imperiul Habsburgic”.

Făuritorii de țară sunt tot atât de demni de admirațiune și considerațiunea umană, ba și de adorațiune chiar, ca și făuritorii de religii.

La aceste trepte de înălțime morală și istorică s'a ridicat în cursul timpurilor Thomas Masaryk, care, din nimic, aproape singur, prin muncă stăruitoare, a făurit o țară care se părea definitiv ștersă de pe fața pământului.

Dar nu numai că a făurit-o ci a organizat-o și reformat-o din temelii și aci stă meritul lui mai de seamă. I-a dat ființă și i-a asigurat viitorul pe temeiul celui mai statornic principiu moral pe care îl enunță de-a-tâtea ori în convorbirile sale: a credinței în Dumnezeu și a propovăduirilor lui Isus.

Toate aceste le aflăm cu prisosință expuse în cartea lui Emil Ludwig. Prin talentul său, autorul, a reușit să ne dea cea mai clară imagine a părintelui democrației și a unui credincios fanatic. Este omul — supraomul — acest Thomas Masaryk, care, ca și pasărea Phönix, a vrăjit o țară minunat organizată din nimic. Spre a trage învățăminte de viitor, cartea trebuie citită, fiind pusă la dispoziția amatorilor în traducerea impecabilă a lui Eugen Relgis.

LUCIAN BRETAN.

Mareșal Alex. Averescu

Notițe zilnice din războiul 1916—1918

ed. Cultura Națională lei 150.

Notițele domnului Mareșal Averescu au fost așteptate cu multă curiozitate și, după apariție, incomodând diverse personalități, au făcut mare valvă.

Lectura lor te impresionează prin brutalitatea sincerității și simplitatea stilului, Mărturisirile, interesante prin semnificația lor, au un scop determinat și absolut just. Se dorește ca din multiplele și marile greșeli din trecut să se tragă cât mai neîntârziat învățăminte pentru viitor.

Am fi curioși, pentru a putea face o justă caracterizare a timpului, să cunoaștem cât mai curând și însemnările celui alt mareșal al nostru, Prezan.

În ce privește felul cum sunt descrise întâmplările din „Notițe” constatăm, deși ni se afirmă în prefață că au fost revizuite pentru a li se da o formă literară și ortografică, o seamă de greșeli care se succed în tot cuprinsul cărții și pe cari le evidențiem. De ex. găsim scris și greșala se repetă, *coloneli*, atunci când pluralul dela *colonel* e = *colonei*; *complete* atunci când corect e = *complet*; pe *vreo* îl găsim când cu *liniuță*, când cu *apostrof*, cu toate că acest numeral n'are nevoie de nici un semn.

„Notițele” dlui Mareșal Averescu sunt foarte instructive deși prin sinceritatea lor, prin brutalitatea lor sinceritate, *restabilind unele adevăruri*, adeseori, cum am mai repetat-o, încodează pe mulți „eroi”.

D. V. Barnovschi

Conspirația Dărmănescului

roman, editura Cartea Românească
Lei 80.

„Conspirația Dărmănescului” e un roman istoric al cărui subiect ne desvăluie Moldova de pe timpul lui Constantin Vodă. Eroul principal e Conu Iordachi Darie ot Dărmănești biv vel paharnic, boer căzut în disgrăție care, luat la ochi și urmărit de Tudor Arcanul, e nevoit a se dosi de urgență stăpânirii.

Acțiunea vie și interesantă face din „Conspirația Dărmănescului” o lucrare serioasă și necesară oricărui cititor deprins cu lectura cu miez.

Citat pag. 107—108: „Dar n'apuca-se bine boerul Darie să se desprindă pe sub niște crăci joase, și tocmai când pășea anevoios printre vinele unei rădăcini de cari se poticnise, că zece mâni îl pironiră locului. În aceeași clipă, însoțitorul său fusese trântit cu o piedică ciobănească și legat burduf.

Conu Iordachi se răcori prin câteva sudălmii spurcate; dar repede, boiereasca stăpânire de sine fu mai tare; tăcu și nu mai încercă vreo degeabnică împotrivire; rămase nemișcat, cu semeție; apoi se îndreptă spre luminiiș. Hănsarii, ne mai simțindu-i mușchii încordați, se sfiau să-l ție înceștat și îl lăsară să se miște aproape slobod. Iar hotnogul grăi:

— Căpitanul a porâncit să nu te legăm, cucoane, oricât de tare ai lucra cu pumnii; dară vezi și măria ta, jungheru și pistoalele ți le-am luat; nimica n'ai isprăvi; sântem ca mișeei, douăzeci împotriva unuia; și de, în vâlmășag te-am putea pocii, și s'ar mânia amarnic badița Toader, iară pe urmă, la ce folos să ne vâduvești de măsele? Nu grăiesc bine cucoane? . . .

— Ba da, băiete.

Tocmai venea și Toader, care se închină smerit boierului, cu cușma în mână:

— Iartă mă, iartă-mă cucoane Iordachi! Datorința, bat-o s'o bată!”

Damian Stănoiu

Căsătorie de probă

roman, editura Cugetarea lei 80.

Dl Damian Stănoiu știe ațafă curiozitatea publicului și deaceia lucrările dsale, spre necazul aceloră cari trăesc din această meserie, se vând.

„Căsătorie de probă” ne descoperă de sub un titlu ademenitor, o problemă interesantă. Descriindu-ne neînțelegerile primului an, a anului așa zis de miere, ne arată, și-ar vrea să ne și dovedească, că dragostea se transformă cu timpul într'un sentiment de prietenie în care obișnuința primează.

Luând ca exemple doi divorțați, intelectuali, Mișu Popescu avocat și Viorica Polog profesoară, cari fac un contract foarte sever de conviețuire timp de un an, autorul ne plimbă prin toate cancanurile familiale cu toate consecințele asupra căsniciei.

„Căsătorie de probă” e un roman cu înțeles. Păcat însă că dl Stănoiu profitând de ușurința frazei se cam grăbește cu editarea, puțin controlată, a oricăror idei ce i se năzăresc. Dsa ne-ar putea da scrieri mult mai serioase și tot atât de atrăgătoare, dacă nu s'ar gândi prea mult la avantajile materiale, avantajii care-l tentează și care-l angajează la lucrări de serie.

Neagu Rădulescu

Sunt soldat și călăreț

roman, editura Naționala Ciornei
lei 75.

Autorul lucrării „Nimic despre Japonia” pune, de astă dată, la dispoziția publicului o carte vioaie plină de cel mai sănătos umor.

De fapt „Sunt soldat și călăreț” nu e un roman cum ni-l indică autorul. E viața însăși cu toate svârcolirile și cu tot caraghiosul ei.

Pregătit de militărie, dl Neagu Rădulescu, ne introduce pe poarta căzărniilor pentru a ne înfățișa o nouă viață. Și reușește pe deplin.

„Sunt soldat și călăreț” e o carte plină de spirit și de nerv.

Citat pag. 235—236: „Toată iarna tetea al companiei m'a făcut praf la țintar (când e căpitanul la cancelarie, jucăm în dormitor).

Chiar în concediu de Crăciun, m'a invitat pela dumnealui. Să-i văd cucoana, să mai luăm câte un șerbet, să mai facem o partidă, să mai mă învățesc cu domnișoara Tifi la un vals. Ca orice creștin de sărbători.

— Se poate să vă deranjez. Și pe urmă, poate plec și eu acasă. În orice caz, vă mulțumesc din suflet. Mi-ați făcut o deosebită cinste. Cu altă ocazie . . .

Răspuns, care l-a impresionat profund și l-a făcut să mă ia definitiv sub aripa lui. Mi-a schimbat bocancii la magazie, mi-a dat o tunică și când căpitanul m'a suspectat prin

monoclu: „pă domnul ăsta nu-l mai scoateți la câmp?” majorul mi-a luat apărarea.

— Liniază și el la tabele, nu poate să țină cadența, mai ajută p'aci, l-a ros și bocancu' . . . E scriitor, face niște cărți . . .

— Așa? Cărți mă. Ce fel de cărți? Dă cetire? Dă poezii? Ești d'ăla dă latră la lună?

— De amândouă felurile.

— Ei drăcie! Știi că e bun ăsta, majorule! Ia să ne croești mă o piesă. Știi așa cu regi, cu împărați, cu oșteni mulți. Istorică. S'o jucați la serbare.

— Domnule căpitan, dar eu n'am scris piese niciodată . . .

— Mă, știi să scrii sau nu știi? Sau ne faci de răs compania?

— Vedeți . . .

— Atunci azi e Marți, poimăne Vineri mi te prezinți cu ea. În două acte și să pui și-un tun pă scenă, că don'colonel e artilerist . . .

— Dar . . .

— Majorule, dă'i hârtie și toc. Treci la masă colo și să mi te apuci chiar acu'de lucru. Vezi să fie ceva bărbătesc, să aibă și cântece naționale, de toate. Înțelegi tu. Și numai două acte. Numai două, că mai mult plictisește, văd io la operă.

— Am înțeles, să trăiți!

— Și mâine să-mi alegi din companie artiști. Ai auzit mă?

— Auzit, don'căpitan.

Bineînțeles că a doua zi mi-am ales artiștii . . .”

Onisifor Ghibu

Ordinul canonic Premonstratens din România

editura Ligii Antirevizioniste Române
București — lei 40.

Această lucrare face parte din ciclul studiilor și documentelor privitoare la politica religioasă a României întregite.

Di. profesor universitar *Onisifor Ghibu* de la Universitatea din Cluj îndărătnicul și perseverentul luptător naționalist, adunând o seamă de importante documente privitoare la propaganda maghiară, sub haină religioasă, ne lămurește că „*Ordinul canonic Premonstratens*” din Oradea, e un instrument primejdios în serviciul revizionismului maghiar.

Fruda dsale a fost înțeleasă, iar tendința și-a ajuns scopul deoarece de curând acest *ordin* călugăresc șovinist și subversiv a fost desființat, iar averile posedate de el au intrat în patrimoniul statului.

Meritul acestei desființări e în întregime al dlui *On. Ghibu* căruia i se cuvine pe lângă laude, recunoștința tuturor acelor cu simțiminte înalte românești.

I. O. Suceveanu

De pe dealuri uitate

versuri, editura „Dorul” Mediaș 1937
lei 20.

Pe filele volumului „*Depe dealurile uitate*” dl. Suceveanu, cu o vădită măiestrie, a știut presăra câteva sen-

sibile fărăme de suflet.

Cităm pag. 5 „REGRET”:

*Săt drag
dela rădăctnă
de fug:
Case mici
cutii de chibrite
subt nuci.
Salbă de diamante
înșirate
la soare.
Rău îmi pare
Că nu mai sunt feciorul tău
Să-ți chiui noaptea la ferești.
Săt mândru că'n povești.*

Ori, fragment din „INIMA MEA”
pag. 52:

*„Inima mea
Aș vrea s'o arunc între valuri
Când se scaldă stelele în mare,
De-apururi să nu afle cărare
Spre maluri.*

CONST. GH. POPESCU

Timbre

Românul e născut poet, s'a afirmat, nu fără oarecare ironie, pe vremuri. Ba pardon, Românul, e născut critic, și încă de felul cel mai rău, critic de negație, a replicat cu multă conviegere un mare înțelept al timpului nostru. S'ar putea ca marii noștri «poeți» și «critici» să mai intrunească, pe lângă aprecierile amintite, și o a treia, aceea a noastră, anume că Românul e născut cu mult spirit inventiv.

Atunci când finanțele țării erau anemiate de criză, un cap de rumân a născocit, spre admirația străinăității și surprinderea inventatorilor de specialitate, *timbrul aviației*. În această ingenioasă invenție, de a scutura diferitele pungi în hambarele statului spre a umplea golurile *hangarelor* țării, s'au pus mari speranțe de către gospodarii rosturilor acestei țări. Și poate că rodul a fost peste așteptări. Poate, fiindcă cetățeanul n'a prea văzut, noi cel puțin n'am auzit măcar, ca vreun avion să fi fost cumpărat din această colecție publică, avion care normal ar fi fost, să poarte inscripția: *Din contribuția cetățenească prin timbre de aviație*.

Dar dacă nu s'a făcut aceasta până acum, ce-ar fi să-se

facă deacum înainte? Ce-ar fi dacă acei căroră li se varsă sumele rezultate din timbre ar face socoteli trimestriale ori măcar bianuale, *afișându-le*. În caz de investiții cu fotografia obiectelor, spre lămurirea publicului și ca o justificare a unei bune rândueli?

S'au stricat drumurile, ori nu le avem de loc și n'avem nici fonduri, impozitele s'insuficientă, spre a le repara sau iniția, *am inventat alte timbre*. Se aplică pe carnetele cu reducere pe c. f. r. ale funcționarilor statului indiferent dacă aceștia călătoresc atunci *când toată lumea are reducere*, adică la crăciun, la paște ori vara.

Înțelegerea funcționării așteaptă justificarea sumelor, care de această dată e mult mai simplă. Se poate face trimestrial și absolut până la o centimă. În trimestrul X s'au încasat atâția bani, s'au angajat lucrări pt. drumul dintre comunele Z și Y din județul X.

Afișe cu sumele rezultate și fotografia drumului înainte și după reparații ca funcționarul să știe pe ce dă banul. Dacă s'ar face așa cum vedem noi lucrurile prestigiul conducătorilor statului ar crește nebănuit în ochii contribuabililor, iar aceștia din urmă, la rându-le, n'ar mai avea prilejuri de bârfeli.

CONST. GH. POPESCU

RĂBOJ

— AFIRMAREA se găsește într'al doilea an de existență. N'avem nimic de adăugat. Cel mult ne am străduit să desprindem cu un ochiu mai atent esențialul necesar prosperării. Vom căuta să ne menținem pe cât se va putea, în linia atmosferei primăvăratice a tot ceea ce constituie materie de încântare sufletească.

Prietenii noștri cresc. Înțelegătorii și sprijinitorii deasemenea. Ce ne trebuie altceva decât suflet cât mai mult suflet!

Continuăm înfrățiți cu această ființă.

— Ca un fel de argument al celor expuse mai sus, argument venit să ne întărească în credința și munca noastră remarcăm un fapt pe cât de important pe atât de caracteristic.

Toate ziarele noastre, indiferent de culoarea politică ce o au, consacră aproape cotidian, câte o pagină, rezervată literaturii. Ce înseamnă oare acest lucru? De sigur foarte mult. Cititorii și-au dat însăfârșit seama că numai limbajul poetic poate vorbi sufletului așa de înăcrit în vâltoarea mizeriilor de toate zilele. S'a desmeticit lumea, nu e târziu încă, și a văzut că singură senzația forte dată de savurarea sportului abuziv, nu îi este suficientă explicării acelei nebuloase ce vrăjește mintea și inima în serile mulcome ale acestui început de primăvară. Fiecare simte ceva nelămurit, așa ca o chemare de vis, ca o răbufnire de avânt tăinut spre tot ce este frumos și încântător.

Ziarele care reprezintă expresia fidelă a lumii de o zi au trebuit să prindă acest puls și să ofere cu inspirată alegere materialul merit să satisfacă tendința înăbușită de evadare spirituală.

Parcă simțim cum planează pretutindeni axioma cea mult dorită: *înapoi la suflet!*

— Tinerii poeți care își strung coardele sufletești în aur de cuvinte sânt întotdeauna încurajați de către Fundațiile pentru Artă și Literatură „Regele Carol II”. Un comitet pentru premiarea scriitorilor tineri, compus din dnii prof. Tudor Vianu, președinte și Camil Petrescu, Adrian Maniu, Perpessicius, Șerban Cioculescu, Mircea Vulcănescu, Mihail Sebastian, Ion Cantacuzin, Petru Comarnescu și N. Mănescu decerne premii în fiecare an. Pentru anul acesta au fost premiați poezii Emil Botta cu volumul de poezii „Intunecatul April” și Șefan Stănescu cu volumul „Arca lui Noe”.

— În legătură cu premiarea scriitorilor români, avem de menționat o mare bucurie. Marele premiu național de literatură pe anul 1937, a fost acordat dnei Elena Farago. Este un act de mare dreptate literară venit să încunune o activitate rodnică apreciată cu mulți ani în urmă. Elena Farago trăește actualmente la Craiova retrasă din vâlmășagul patimilor cotidiene.

Activitatea poetică a Elenei Farago a început cu succes în 1906 când a scos întâiul volum de versuri în tiparnițele revistei „Luceafărul” Editura Fundațiilor îi pregătește ediția definitivă a operei.

— Viața culturală sătmăreană tânjește. Poate primăvara va mai înviora atmosfera, dupăce s'a încheiat carnavalul ceaiurilor seratelor și balurilor zise „culturale”.

Redacția.

„Mi'nchipui că dacă prostia ar avea un miros, desigur un miros greu pe care să nu-l poți înăbuși ori dilua prin anumite parfumuri, ar acfsia otrăvind, întreaga lume. Și-ar fi ceva îngrozitor. Dar dacă, de exemplu, unora li s'ar umfla nasurile în raport cu prostia ce și-o acopăr adesea prin diferite dichisuri ori mofturi, n'ar fi interesant? Presupunem că, în cazul acesta, foarte puțini „deștepți” ar mai încăpea chiar pe străzi. Dar mi te prin instituții! Câtă lume îngrijorată!

Ah, Doamne! umflă nasurile tuturor „deștepților” noștri, a acelor cari cred că i necesar să facă caz de știința lor, umflă-li-le măcar pentru câteva ore, și-așa le convine lor să și-l țină cam umflat și încă pe sus, umflă-li-le ca să se știe și ei, să se cunoască, să se convingă singuri de pulerea și de știința lor că noi, ori nu li-o putem spune ori li-o spunem degeaba.

Umflă-li-le, Doamne, nasurile măcar atunci când, crezându-se înțelepți, spun prostii și pe urmă fă'i iarăși oameni ca oamenii. Fă-o asta, Doamne, că mare lucru ai mai face, zău

Cinstea oamenilor de bine și de omenie e răvășită de o bucată de vreme de oameni certați cu morala și bunul simț. Viața li-e amenințată de tot felul de derbedei. Epoca vorbelor goale, a flecarilor a birfitorilor, își arată roadele și stăvilirea anarhiei create nu se va putea face tot atât de ușor precum s'a încurajat

Nesiguranța pare că domnește peste tot, chiar și acolo de unde se așteaptă îndrumarea, ocolirea.

Cetățenii pașnici, revoltați de desmățul deslănțuit, stabilind vini, așteaptă, cu scepticism, sancțiunile cele mai severe.

CONST. GH. POPESCU

GRUPUL „AFIRMAREA“

SPRIJINITORI :

ȘTEFAN ANDERCO
AUGUSTIN BACIU
LUCIAN BRETAN
IOAN LUCA
ALEXE NAN
ALEXANDRU NICORESCU
CONST. GH. POPESCU
OCTAVIAN RULEANU
ZENO SPARCHEZ
PETRE ȘTEȚIU
PETRU ȚIUCRA-PRIBEAGUL
FELICIAN GH. ZACIU

COLABORATORI

CORNELIA A. BACIU
LUCIAN BRETAN
VALERIU CĂRDU
GH. CRISAN
D. HINOVEANU
ION LUCA
MIHAIL LUNGIANU
P. MURGEANU
ALEXANDRU NICORESCU
CONST. GH. POPESCU
IOAN RENTEA
OCTAVIAN RULEANU
LIVIU SELES
IONEL ȘIUGARIU
GAVRIL STĂNESCU
TH. I. ȚUCANOVICI
PETRU ȚIUCRA-PRIBEAGUL

-
- Rugăm stăruitor pe toți cititorii noștri să binevoiască a ne achita abonamentul anului expirat.
 - Colecția anului întâiu frumos compactată se găsește de vânzare, într'un număr redus, la administrația revistei.
 - Manuscrisele nesemnate de autor nu se iau în considerare.

ABONAMENTE :

Particulari — — — Lei 100
De sprijin — — — „ 300
Pentru instituții — „ 400
Exemplarul — — — „ 10